

memo

van	afdeling	Datum	Contact
Bram Silkens	RB	28-04-2016	Walcherse Archeologische Dienst (gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen) postbus 70 4330 AB Middelburg b.meijlink@middelburg.nl (06-52552925) b.silkens@middelburg.nl (06-50850164)

Contactgegevens informatieaanvrager

bedrijfsnaam: gemeente Middelburg

contactpersoon: D. Brandwijk

telefoonnummer: 5225

e.mailadres: d.brandwijk@middelburg.nl

onderwerp

Resultaten archeologisch boor- en proefsleuvenonderzoek.

Is er op basis van de bevindingen op het gebied van de Archeologische monumentenzorg archeologisch vervolgonderzoek nodig?

Locatiegegevens:

Adres: Poproute
Plaats: Middelburg
Gemeente: Middelburg

centrumcoördinaten: 33543,70/390214,65

AMK- gebied?	Ja / Nee
Binnen straal van 50m rondom bekende vindplaatsen?	Ja / Nee
Historische locatie?	Ja / Nee
Diepte gelijk of dieper dan 40 cm?	Ja / Nee Te verstoren diepte: nog onbekend
Oppervlakte gelijk of groter dan 30m ² ?	Ja / Nee Te verstoren oppervlakte: nog onbekend

Inleiding

Aan de Poproute, ten zuidoosten van de historische kern van Middelburg, plant de gemeente de verdere ontwikkeling van de bestaande woonwijk Mortiere (Mortiere fase 9A). Het grootste deel van het plangebied Mortiere is in het verleden archeologisch onderzocht. Een kleine zone aan de Poproute viel echter buiten dit onderzoek.

Op basis van het Walcherse archeologiebeleid voerde de WAD hier in april 2016 archeologisch onderzoek uit door middel van bureaustudie en Inventariserend veldonderzoek met boringen, gevolgd door een proefsleuvenonderzoek. Het doel van het booronderzoek was het vaststellen van gaafheid en conservering van de bodem en een inschatting te maken van mogelijk aanwezige archeologische resten. Op basis van de bevindingen werd een verwachtingsmodel opgesteld waaruit bleek dat er in de zuidoostelijke helft van het terrein nader onderzoek met enkele proefsleuven noodzakelijk was.

Bureauonderzoek

Tijdens het bureauonderzoek werd vastgesteld dat het onderzoeksgebied in een groot gebied ligt dat de oude polder of het Oudland wordt genoemd. Dit hoger gelegen deel van Walcheren is sinds circa 600 na Chr. niet meer direct onder invloed van de zee geweest. Het huidige maaiveld ligt ongeveer ter hoogte van de oude middeleeuwse bewoningsniveaus. In de oude polder hebben diverse historische boerderijen gestaan, bestaande uit zogenaamde hoven. Deze hoven zijn op diverse historische kaarten terug te vinden.

Op de kaarten uit de 17e, 18e, 19e tot heden staat binnen de contouren van het onderzoeksgebied geen bebouwing aangeduid (fig. 1). Het lijkt erop dat het gebied door de eeuwen heen in gebruik is geweest als akker of weiland. Op een topokaart uit 1949 is een perceelsloot te zien die centraal over de hele lengte het terrein loopt (fig. 2), maar op een iets jongere kaart uit 1962 is deze sloot weer verdwenen.

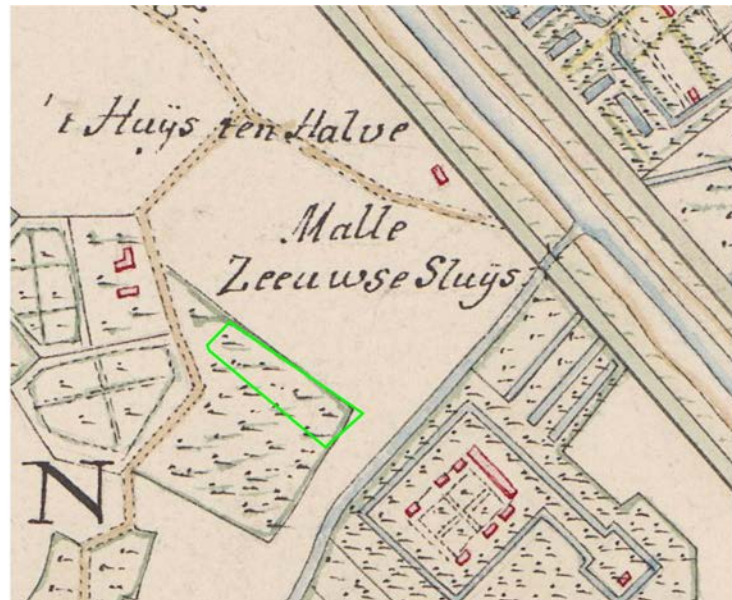

Fig. 1 – plangebied (groen omkaderd) op kaart van Hattinga (1750) Op het terrein is ingetekend als weiland met perceelsloot rond.

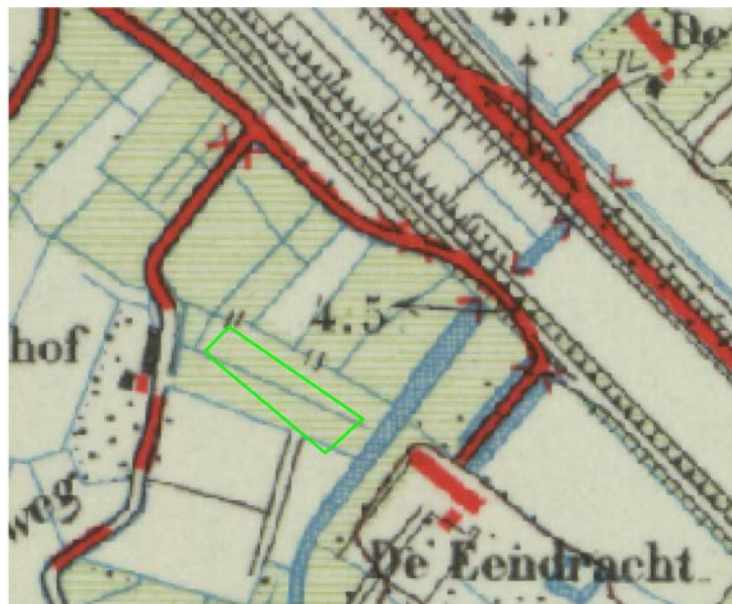

Fig. 2 – plangebied (groen omkaderd) op de topografische kaart uit 1949. Centraal loopt een perceelsloot over het terrein.

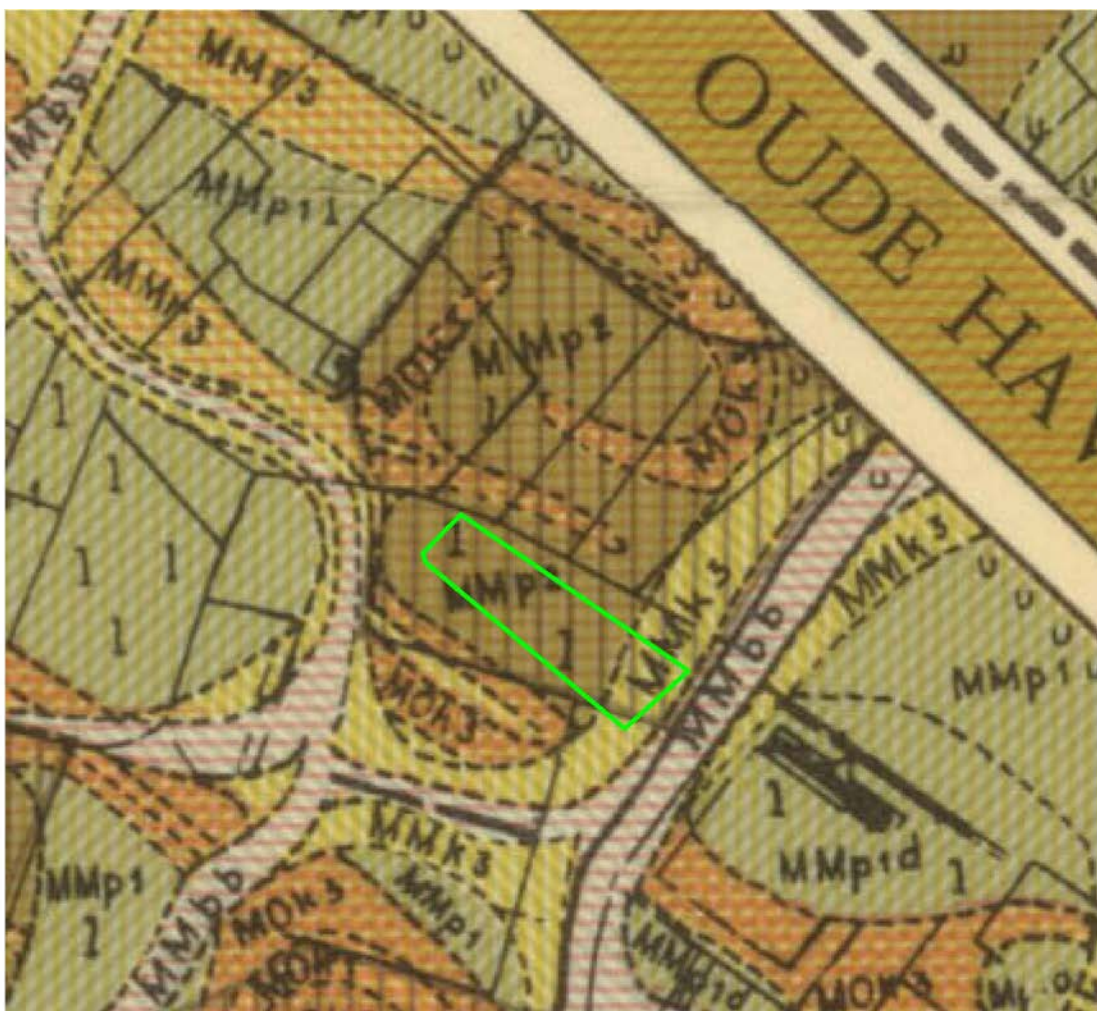

Fig. 3 – Bodemkaart van Bennema en van der Meer. Het plangebied is groen omkaderd en bestaat grotendeels uit gemoerde poelgronden (Mmp2). Aan de oostzijde van het gebied loopt een smalle kreek (Mmk3 en MMbb).

Booronderzoek

Tijdens het inventariserend booronderzoek werden over het hele terrein verspreid 8 boringen gezet (fig. 4). Hierbij werden geen aanwijzingen voor archeologische resten aangetroffen. Het onderliggend veen bleek over een groot deel terrein door Middeleeuwse moertering verdwenen te zijn. Mogelijk archeologische resten zijn hierdoor ook vernietigd. Uitzondering vormt een kleine zone in het zuidoosten van het onderzoeksgebied. Hier werd nog een intact veenpakket aangetroffen met veraarde top. Dit Hollandveen vormde het loopoppervlak in de IJzertijd en Romeinse Tijd. In deze zone bestond dus nog kans op het aantreffen van bewoningssporen uit deze periodes. Er werd geadviseerd hier een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Aan de westzijde werden kreekafzettingen gevonden die het onderliggende veen hebben weggeslagen.

Fig. 4 – Overzicht plangebied met resultaten booronderzoek en de locatie van de proefsleuven. De bruine punten geven het intacte Hollandveen aan, de gele punten de kreekafzettingen en de groene punten de zones met moernering.

Proefsleuvenonderzoek

In totaal werden twee proefsleuven aangelegd ter hoogte van de boringen met intact veen (boring 3, 5 en 7). De sleuven hadden een lengte van 30 meter en een breedte van 4 meter (fig. 4). Er werd één vlak aangelegd op de top van het Hollandveen.

In *werkput 1*, ter hoogte van boring 5, werd een volledig intact Hollandveenpakket teruggevonden. De top van het was doorsneden met krimpscheuren waarin kreekafzetting waren afgezet. Het profiel bestond vanaf het maaiveld naar onder toe uit een pakket van circa 80cm verrommelde donkergrijsbruine klei met baksteenpuin. Dit pakket is zeer waarschijnlijk te koppelen aan herinrichtingsactiviteiten tijdens de herverkaveling in het midden van de 20e eeuw. Daaronder bevindt zich een 20cm dikke oude bouwvoor, een donkergrijs pakket van siltige klei met eveneens baksteenspijkkels en houtskool. Onder deze oude bouwvoor werd een 50cm dik pakket kreekafzettingen vastgesteld met licht bruingrijze siltig zandige textuur. Het Hollandveen bevindt zich daar weer onder op een diepte van circa 1,50 m onder maaiveld. Het veenpakket is hier een 90cm dik, met een veraarde top van ongeveer 15cm. Op het veen werden geen aanwijzingen voor bewoning uit de IJzertijd en/of de Romeinse Tijd aangetroffen.

Aan de uiterste westzijde van de werkput werd het veen strak doorsneden door een licht bruingrijs zandpakket. In dit pakket werden brokken klei vastgesteld en zones met fosfaat. Vermoedelijk gaat het om een moerneringsput die weer dichtgegooid is. In het noordprofiel kon een dun, brokkelig en humeus loopniveau worden waargenomen, waarboven weer kreekafzettingen lagen.

Werkput 2, ter hoogte van boringen 3 en 7, bleek volledig gemoerneerd te zijn in de late Middeleeuwen. Over een lengte van 30m konden vier noord-zuid georiënteerde veendammen van elk circa 80cm breed worden opgetekend (fig. 5). De twee boringen bleken precies in deze veendammen gezet te zijn. Deze dammen liet men staan tussen de moerneringsputten om zich makkelijker te kunnen verplaatsen. Tussen elke veendam zit ongeveer vier meter. De lengte van de moerneringskuilen kon in de proefsleuf niet worden vastgesteld. In één van de kuilen werd een spaarzaam geglazuurde aardewerkscherf teruggevonden die gedateerd kan worden in de Late Middeleeuwen. Ook de perceelsloot uit 1949 werd teruggevonden.

Fig. 5 – Overzicht werkput 2 met moerneringskuilen en tussenliggende veendammen. Het veen op de voorgrond is het onderste laagje in de moerneringsput, net boven de Wormerleij, dat is blijven zitten.

Conclusies en Advies

Het archeologisch onderzoek heeft aangetoond dat het Hollandveen in nagenoeg het hele onderzoeksgebied in de Middeleeuwen grondig gemoerneerd is of door kreekwerking geërodeerd. Eventuele resten van IJzertijd en/of Romeinse bewoning zijn hierdoor grotendeels verdwenen. Op de kleine zone met intact Hollandveen werden geen resten van bewoning uit IJzertijd of Romeinse Tijd aangetroffen.

Concluderend kan worden gesteld dat de werken geen bedreiging vormen voor eventuele archeologische resten en dat er *geen vervolgonderzoek* moet plaatsvinden. De archeologische dubbelbestemming komt dus te vervallen voor dit terrein.

Mochten er tijdens de werken onverwacht toch archeologische resten aan het licht komen, moet contact opgenomen worden met de Walcherse Archeologische Dienst (B. Silkens 06-50850164 / B. Meijlink 06-52552925).